

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

PRIORITERAR EU:S MEDLEMSSTATER GEMENSKAPEN ELLER SITT NATIONSVARUMÄRKE HÖGST?

En kvalitativ studie av några av EU:s
medlemsstaters Kinapolitik.

Natalie Tegelberg

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Examensarbete i statsvetenskap, statsvetarprogrammet.
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT 2021
Handledare:	Ann-Kristin Jonasson
Antal ord:	11 467

Abstract

Uppsatsen tar avstamp i insikten att länder i internationella organisationer slits mellan två motstridiga krafter. Å ena sidan förväntas medlemmar i internationella organisationer uppvisa enighet, med gemensamma ställningstaganden och gemensamt agerande. Å andra sidan har globaliseringen skapat ett ökat behov för enskilda stater att sticka ut med *nation branding* för att vinna politiska och ekonomiska fördelar. Denna balansgång ställs på sin spets för EU:s medlemsstater i relationen med Kina. Kravet på enighet mellan EU:s medlemsländer aldrig varit så tydligt som i unionens Kinapolitik. Uppsatsen undersöker i vilken utsträckning några av EU:s medlemsstater tillämpar EU:s Kinapolitik, mer specifikt om de ramar in Kina på samma sätt som EU ramar in Kina. Studiens design medför ogynnsamma omständigheter för EU:s enighet. Länderna som ingår i studien har alla starka nationsvarumärken, vilket implicerar att de är bra på att sticka ut. De utvalda länderna är olika stora, för att testa om det tidigare forskning funnit - att de stora medlemsstaterna försvårar för EU:s enighet - kan bekräftas. Forskningsfrågan besvaras med textanalys som jämför hur medlemsstaternas Kinapolitik förhåller sig till den fastslagna EU-politiken. Resultatet visar att fullständig enighet *inte* råder inom EU ifråga om Kina. De stora medlemsstaterna i undersökningen ramar in mindre utsträckning in Kina såsom överenskommet på EU-nivå, än de små medlemsstaterna. Denna studie indikerar därför att de stora medlemsstaterna är ett större hot mot EU:s enighet gentemot Kina än vad nation branding är.

Nyckelord: Europeiska unionen, Kina, nation branding, inramning, textanalys.

1. Bakgrund och forskningsproblem	3
1.1 Den eviga balansgången	3
1.2 Ett kritiskt fall: EU:s medlemsstaters tillämpning av EU:s Kinapolitik	3
1.3 Forskningslucka och syfte	6
2. Teori	7
2.1 Tidigare forskning: Råder enighet i EU ifråga om Kina?	7
2.2 Tidigare forskning: Varför är enighet viktigt?	8
2.3 Medlemsstaternas storleks betydelse för EU:s enighet	9
2.4 Nation branding	9
2.5 Inramning/framing	10
3. Frågeställning	11
4. Metod	12
4.1 Analysverktyg	13
4.1.1. Operationalisering: EU-inramningen av Kina	13
4.1.2. Diskussion om operationaliseringar	15
4.1.3. Analysprocess	16
4.1.4. Kriterier för slutsatsdragning	17
4.1.5. Krav på analysredskapet	18
4.2 Material	19
4.2.1. Val av stater	19
4.2.2. Val av texter	20
4.2.3. Diskussion om operationaliseringen av urvalen	20
4.2.4. Metodens validitet och studiens reliabilitet	21
5. Resultat och analys	22
I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en samarbetspartner...?	22
I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en förhandlingspartner ...?	24
I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en ekonomisk konkurrent...?	25
I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en systemrival...?	26
6. Slutsats	27
7. Diskussion	29
7.1 Diskussion om studiens slutsatser	29
7.2 Kumulativitet och vidare forskning	29
7.3 Extern validitet och generaliserbarhet	30
7.4 Avslutande reflektioner	31
Referenser	32

1. Bakgrund och forskningsproblem

1.1 Den eviga balansgången

Det är tveklöst så att många aspekter spelar in när ett land utformar sin utrikespolitik, allt ifrån ekonomi och säkerhet till rättvisa (bl.a. Herrmann, Tetlock & Diascro, 2001). Men för länder som är del av internationella organisationer, exempelvis EU, finns ett särskilt, delikat problem. Länder som är del av en internationell organisation slits mellan två motstridiga krafter. Å ena sidan förväntas medlemmar i internationella organisationer uppvisa gemenskap och enighet, med gemensamma ställningstaganden och gemensamt agerande. Å andra sidan har globaliseringen skapat ett ökat behov för enskilda stater att särskilja sig ur mängden (van Ham, 2001). Inte minst EU:s medlemsstater har ett ökat behov att särskilja sig ur mängden till följd av den europeiska integrationen, alltså harmoniseringen medlemsstaterna emellan. Peter van Ham beskrev redan 2001 hur varumärkesbyggande blivit allt viktigare för stater och att så kallad *nation branding* inneburit ett paradigmskifte. Nation branding innebär, som vi återkommer till, att regeringar behandlar sitt land som ett företag eller en produkt som ska säljas till omvärlden för att vinna politiska eller ekonomiska fördelar. Staters varumärkesbyggande kommer alltmer forma det politiska landskapet, inte minst inom EU och NATO, konstaterade van Ham (2001). Sedan dess har globaliseringen och den europeiska integrationen tagit ytterligare, stora steg.

Den här uppsatsen handlar om denna balansgång mellan EU-gemenskapen och medlemsstaternas nationsvarumärkesbyggande. Mer specifikt undersöker uppsatsen hur några av EU:s medlemsstater förhåller sig till dessa motstridiga krafter i ett kritiskt och högaktuellt fall där insatserna är höga: prioriterar medlemsstaterna gemenskapen eller sitt nationsvarumärke högst?

1.2 Ett kritiskt fall: EU:s medlemsstaters tillämpning av EU:s Kinapolitik

Kina har beskrivits som en av EU:s viktigaste partners, men också som en av EU:s största utmaningar (bl.a. Malmström, 2016, 28 januari och Europaparlamentet, 2021a). Men framför allt har kravet på enighet mellan EU:s medlemsländer aldrig varit så tydligt som i unionens Kinapolitik. Hur EU:s medlemsstater tillämpar EU:s Kinapolitik aktualiserar därför frågan om hur medlemsstaterna förhåller sig till balansgången mellan EU-gemenskapen och behovet av att särskilja sig ur mängden. Frågan ställs på sin spets, både för att Kina är ett högprofilerat fall och för att de politiska och ekonomiska insatserna är höga, vilket vi återkommer till.

“EU och dess medlemsstater kan endast uppnå sina mål i fråga om Kina om det råder full enighet” löd budskapet i ett pressmeddelande från Europeiska kommissionen 2019 (Europeiska kommissionen, 2019a, s. 1). Efter att EU:s medlemsstaters stats- och regeringschefer mötts ett par dagar senare upprepade Europeiska rådets ordförande Donald Tusk samma budskap: att det är ytterst viktigt med en samordnad europeisk strategi (Europeiska unionens råd och Europeiska rådet, 2019). Även Europaparlamentet understryker behovet av enighet, och att EU måste säkerställa enighet på medlemsstatsnivå för att kunna genomföra sin Kinapolitik (Europaparlamentet, 2021, s. 10).

2019 lade EU om sin Kinapolitik: EU skärpte tonen rejält och stämplade Kina som en “systemrival” (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Därefter följde EU-sanktioner mot högt uppsatta kinesiska tjänstemän som anklagas för mycket allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna (Europeiska unionens råd och Europeiska rådet, 2021). Kina svarade omedelbart med motsanktioner mot EU-enheter och ledamöter av Europaparlamentet (Kinas utrikesministerium, 2021). Det dröjde sedan inte länge innan Europaparlamentet blockerade det helt nya omfattande investeringsavtal som slutits mellan EU och Kina (Europaparlamentet, 2021a).

EU:s nya Kinapolitik från 2019 innebar huvudsakligen två saker: för det första ändrades EU:s inramning av Kina. Före 2019 beskrevs Kina som en “samarbetspartner”, en “förhandlingspartner” och en “ekonomisk konkurrent”. Men 2019 adderades en beskrivning till EU:s syn på Kina, numer beskrivs Kina även som en “systemrival som främjar andra statsklick” (Europeiska utrikestjänsten, 2020). För det andra accentuerades vikten av enighet gentemot Kina. Tidigare forskning, som vi återkommer till, menar att EU:s enighet är helt avgörande för EU:s trovärdighet, legitimitet och effektivitet.

Hur ett fenomen eller en aktör ramas in - paketeras och presenteras - har betydelse för vilka handlingsalternativ och lösningar som möjliggörs och påkallas (Esaiasson m.fl., 2017 s. 218). Vilka delar av politiken/relationen med ett visst land som lyfts fram påverkar attityden till relationen med det landet, vilket vi återkommer till (Gravelle, 2020). Kort sagt är det därför viktigt för EU - för dess trovärdighet, legitimitet och effektivitet - att hela EU använder samma inramning när man beskriver Kina, eftersom enighet är viktigt och eftersom inramningen spelar roll. Exempelvis frambringas helt olika attityd till Kina om Kina beskrivs som en konkurrent eller som en partner (Brewer, 2006). Att “partner” och “konkurrent” väcker olika reaktioner är

väldigt intressant för studien eftersom Kina beskrivs, som tidigare nämnts, både som en partner och som en konkurrent i EU:s nya inramning av Kina.

Frågan är om det råder enighet i EU ifråga om Kina: tillämpar medlemsstaterna den Kinapolitik och den Kina-inramning som de kommit överens om? Enigheten framstår inte som självklar. Stora länder - Tyskland under Merkel och Frankrike under Macron exempelvis - å sin sida verkar främst fokusera på handel och investeringar när det gäller deras respektive länders relation med Kina. Merkel och Macron presenterade stolt det omfattande investeringsavtal med Kina som slöts förra året (Küchler, 2020, 30 december). Mindre länder såsom Litauen, Nederländerna och Tjeckien däremot, har å sin sida öppet anklagat Kina för att begå folkmord mot sin egen befolkning (The Inter-Parliamentary Alliance on China, 2021). De mindre länderna verkar lägga större vikt vid Kinas (bristande) respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska normer än de stora länderna.

Uppsatsen kommer att undersöka hur medlemsstater med starka nationsvarumärken, alltså länder som är bra på nation branding, förhåller sig till EU:s Kinapolitik. Det är mer sannolikt att länder med starka nationsvarumärken avviker från EU:s Kinapolitik, exempelvis ifråga om inramningen av Kina, eftersom ett starkt nationsvarumärke implicerar att de är bra på att sticka ut. Valet att undersöka länder med starka nationsvarumärken utgår från logiken om *kritiska fall* och teorin om *ogynnsamma omständigheter* (Esaiasson m.fl., 2017, s. 161-166), vilket innebär att undersökningen utsätter EU:s enighet för hård prövning. Om studien finner att de undersökta medlemsstaterna bidrar till enighet ifråga om Kina betyder det att enighet sannolikt även finns under mindre ogynnsamma omständigheter - alltså bland medlemsstater med svagare nationsvarumärken. Om studien däremot visar oenighet mellan de undersökta medlemsstaterna kan dock inga slutsatser dras gällande medlemsstaterna med svagare nationsvarumärken. Oenighet är dock intressant i sig, givet EU:s krav på enighet. Oenighet skulle implicera att de undersökta medlemsstaterna anser att nationsvarumärkesbyggande är viktigare än EU:s enighet.

Undersökningen innefattar därtill medlemsstater av olika storlek. Stora medlemsstater har i tidigare forskning, som vi återkommer till, visat sig försvåra för EU:s enighet. Därför innebär även de stora medlemsstater som ingår i studien ogynnsamma omständigheter för EU:s enighet. Det är intressant att ha med medlemsstater i olika storlek, för att se om tidigare forskningsresultat bekräftas i denna studie. Studien bygger, på så vis, på tidigare forskning som visat för det första ett dilemma för länder med starka nationsvarumärken som är medlemmar i

internationella organisationer och för det andra att stora länder har svårare att foga sig till harmoniserad politik än små länder. Att studera nationsvarumärkesstarka länder med olika storlek tillför ett bredare perspektiv: förhåller sig små och stora länder med starka nationsvarumärken på samma sätt till balansgångsproblematiken? Eller prioriterar olika stora medlemsstater olika när EU-gemenskapen ställs mot nationsvarumärkesbyggande?

Sammanfattningsvis påverkas EU:s medlemsstater av två motstridiga krafter när de utformar sin utrikespolitik: dels vikten av enighet inom EU, dels strävan att profilera sig och sticka ut med nation branding. Balansgången är inte ny, men frågan ställs på sin spets när medlemsstaterna utformar sin Kinapolitik efter omläggningsen 2019, eftersom kravet om enighet är tydligare än i något annat fall - samtidigt som insatserna är höga. Insatserna är höga dels ekonomiskt, eftersom Kina är en av världens största ekonomier och numer EU:s största handelspartner (Eurostat, 2021). Men även de politiska insatserna är höga eftersom Kina, enligt EU, är "en tungt vägande global aktör och en ledande teknikmakt" (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Kina utgör därmed ett dilemma för EU: det är åtråvärt, framför allt ekonomiskt, att handla med Kina. Samtidigt ses Kina, av EU, som en värderingsmässig rival som främjar andra statsklick och EU eftersträvar "ett principfast försvar av intressen och värden" i sin relation med Kina (Europeiska Kommissionen, 2019, s. 1). Denna balansgång har på EU-nivå lett fram till en omläggning av Kinapolitiken, och den nya Kinapolitiken baseras på bilden att Kina är både en samarbetspartner, en förhandlingspartner, en ekonomisk konkurrent och en systemrival, inom olika politikområden. Den här uppsatsen ska undersöka hur några av EU:s medlemsstater med starka nationsvarumärken förhåller sig till EU:s nya Kinapolitik och mer specifikt: prioriterar de gemenskapen eller sitt nationsvarumärke högst?

1.3 Forskningslucka och syfte

Uppsatsens syfte är att utröna huruvida några av EU:s medlemsstater med starka nationsvarumärken står enade i förhållande till en så paradoxal partner som Kina. Kinapolitiken utgör ett kritiskt fall där den balansgångsproblematik som tidigare beskrivits - då EU:s medlemsstater påverkas av två motstridiga krafter: dels vikten av enighet inom en allians de är del av såsom EU, dels strävan att profilera sig och sticka ut med nation branding för att vinna politiska eller ekonomiska fördelar - ställs på sin spets. Kina, som är ett kritiskt fall, utgör ett dilemma för medlemsstaterna.

Eftersom inramningen av ett fenomen spelar en avgörande roll, ämnar uppsatsen undersöka om de utvalda medlemsstaterna ramar in Kina på samma sätt. Tidigare forskning har inte undersökt i vilken utsträckning EU:s medlemsstater tillämpar EU:s överenskomna inramning av Kina. Det saknas även forskning om hur nation branding påverkar EU:s enighet gentemot Kina. Den här uppsatsen minskar denna forskningslucka genom att undersöka hur några av EU:s medlemsstater, som har starka nationsvarumärken, tillämpar den överenskomna Kinapolitiken. Uppsatsen kommer därmed bringa klarhet i huruvida de utvalda medlemsstaterna prioriterar gemenskapen i alliansen eller sitt eget nationsvarumärke högst och om det finns någon skillnad i hur stora och små medlemsstater förhåller sig till denna balansgång.

Studien kommer att bidra till förståelsen av hur väl EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) fungerar i stort, och mer specifikt fastställa hur några av EU:s medlemsstater lever upp till den gemensamma politik de kommit överens om i ett så kritiskt fall som Kina.

2. Teori

I följande avsnitt kommer tidigare forskning och relevant teori att presenteras. Först redovisas tidigare forskning om varför enighet inom EU är viktigt och hur medlemsstaternas storlek påverkar enigheten i unionen. Sedan beskrivs de centrala begreppen 'nation branding' och 'inramning/framing'.

2.1 Tidigare forskning: Råder enighet i EU ifråga om Kina?

Tidigare forskning har visat att EU:s diplomati gentemot Kina har vunnit legitimitet då den formulerats mycket enhetligt under lång tid (Smith, 2016). Smiths studie genomfördes dock före 2019 (alltså innan EU:s retorik ändrades). Dessutom har Smith i huvudsak undersökt material från EU:s institutioner i Bryssel (alltså olika yttringar från EU:s olika organ över tid), vilket betyder att vi inte vet om den enhetlighet han funnit även gällde hur medlemsstaterna förhöll sig till EU:s Kinapolitik.

Tidigare forskning ger skäl att tro att EU:s medlemsländer inte tillämpar EU:s Kinapolitik på samma sätt eller i samma utsträckning. Thomas Wright (2020, s. 1) menar att EU:s medlemsstater, även efter 2019, är 'långt ifrån enade' om Kinapolitiken. Enligt Wright (2020)

finns exempelvis en Merkel-falang som förespråkar samarbete med Kina medan en östeuropeisk falang är mer kritisk till Kinas ekonomiska inflytande. Detta skulle kunna vara ett tecken på oenighet i fråga om hur EU:s Kinapolitik tillämpas av medlemsstaterna.

Det tåls dock upprepas, i detta sammanhang, att EU:s gemensamma inramning av Kina utgår från fyra parametrar (att Kina är både en samarbetspartner, en förhandlingspartner, en ekonomisk konkurrent och en systemrival, inom olika politikområden). Därför behöver den splittring Wright beskriver inte betyda att EU:s medlemsstater inte använder den inramning av Kina de kommit överens om. Kanske tillämpar samtliga medlemsstater den överenskomna fyrdimensionella inramningen av Kina, men lägger tonvikten vid olika delar av den. Det kan vara så att den falang som fokuserar på samarbete med Kina lägger tonvikten på den del av EU:s fyrdimensionella ram för Kina som säger att Kina är en *samarbetspartner*, men det utesluter inte att medlemsstaterna ifråga även ser Kina som en förhandlingspartner, ekonomisk konkurrent och systemrival, på samma sätt som EU. Den falang som är kritisk till Kinas ekonomiska inflytande å sin sida kan lägga tonvikten på den del av EU:s fyrdimensionella ram för Kina som säger att Kina är en *ekonomisk konkurrent*, men det utesluter inte att medlemsstaterna ifråga även ser Kina som en samarbetspartner, förhandlingspartner och systemrival, på samma sätt som EU.

Den eventuella oenighet i fråga om EU:s Kinapolitik som Wright beskriver behöver alltså inte betyda att EU:s medlemsstater inte tillämpar den överenskomna fyrdimensionella inramningen av Kina, men kan däremot implicera att medlemsstaterna lägger tonvikten vid olika delar av den överenskomna inramningen. Uppsatsen kan, enligt samma logik, komma att finna att de undersökta medlemsstaterna är eniga på så vis att de tillämpar EU:s fyrdimensionella inramning men att de lägger tonvikten vid olika delar av den.

2.2 Tidigare forskning: Varför är enighet viktigt?

Enligt tidigare forskning är enigheten bland medlemsstaterna är avgörande för EU:s trovärdighet, legitimitet och effektivitet.

Enligt Brattberg och Le Corre (2020) hänger EU:s trovärdighet på den globala arenan på EU:s förmåga att 'hålla tätt' och inte låta Peking påverka enskilda EU-regeringar. Brattberg och Le Corre menade 2020 att politisk enighet ifråga om Kina är viktigare än någonsin. Även Smith (2016a, s. 453) betonar EU:s trovärdighet hänger på dess sammanhållning. Hans slutsats är att idealistiska ambitioner har ett högt pris för de politiska aktörernas trovärdighet om/när de

misslyckas med att leva upp till idealen i fråga. Här är *enighet* EU:s ideal. Särskilt problematiskt är det för demokratiska aktörer och internationella organisationer som strävar efter normativa, ambitiösa mål - såsom EU - som inte lyckas nå sina ideal: "sådana aktörer förlorar i bästa fall sin trovärdighet/legitimitet och kan i värsta fall anklagas för hyckleri" (Smith, 2016a, s. 456, min översättning). Som tidigare nämnt, visar en annan studie att legitimiteten i EU:s diplomati gentemot Kina bygger på att den har formulerats mycket enhetligt (Smith, 2016).

Tereza Novotná (2017) undersökte effektiviteten i EU:s utrikespolitik 2016. Hennes bedömning - efter att ha utvärderat hur EU då fungerade som diplomatisk aktör, strategisk aktör, försvarspolitiskt, säkerhetspolitiskt, ifråga om handel och på både regional och interregional nivå - är att EU bara kan åstadkomma effektiv utrikespolitik när man håller samman. Slutsatsen är "as a global actor, united the EU stands, divided it falls" (Novotná, 2017 s. 178). Även Smith (2016a) menar att om medlemsstaterna inte står enade gällande EU:s externa politik kan interna händelser alltför lätt hindra eller fördröja nödvändiga åtgärder som måste krävs för att möta utländska kriser eller hot. Enigheten påverkar således effektiviteten.

2.3 Medlemsstaternas storleks betydelse för EU:s enighet

Tidigare forskning om EU:s inramning av Kina visar att de stora medlemsstaterna haft svårare än de mindre medlemsstaterna att anpassa sig till EU:s harmonisering (Smith, 2016). EU har tidigare, sedan 90-talet, försökt skapa en bilateral relation mellan EU och Kina. Därför har man ämnat minska utrymmet för bilaterala initiativ mellan EU:s medlemsstater och Kina. Men de stora medlemsstaterna har försvårat denna process. Särskilt Tysklands bilaterala relation med Kina har underminerat EU:s försök till en EU-gemensam hållning gentemot Kina (Chaffin & Wiesmann, 2012, Wiesmann & Hille, 2012). Denna beskrivning om Tysklands relation med Kina står i paritet med Wrights (2020) beskrivning av Tyskland. Wright menade ju att Merkel-falangen, mer än andra, förespråkar samarbete med Kina.

2.4 Nation branding

Teorin om nation branding erbjuder en tänkbar förklaring till staters agerande. Utgångspunkten är att regeringar behandlar sitt land som ett företag eller en produkt som ska säljas till omvärlden för att vinna politiska eller ekonomiska fördelar. Enligt Keith Dinnie (2008) gör stater alltmer medvetna ansträngningar för att finslipa sitt varumärke, bland annat för att öka sin export men även för att locka turister och investeringar. Peter van Ham (2001) beskriver i sin studie hur varumärkesbyggande blivit allt viktigare för stater och att nation branding inneburit ett

paradigmskifte. Staters varumärkesbyggande kommer alltmer forma det politiska landskapet, inte minst inom EU och NATO, enligt van Ham. Sedan dess har globaliseringen och den europeiska integrationen tagit ytterligare, stora steg.

van Ham menar att globaliseringen och den europeiska integrationen kräver att EU:s medlemsstater använder sig av kreativ nation branding för att sticka ut. Utifrån van Hams synsätt vore det logiskt om EU:s medlemsstater försöker att särskilja sig från de övriga medlemsstaterna. Att undersöka hur länder med starka nationsvarumärken förhåller sig till EU:s inramning av Kina kan därför komma att visa att de tillämpar Kinapolitiken på olika vis eller i varierande utsträckning. Det är mer sannolikt att länder med starka nationsvarumärken avviker från den gemensamma EU-inramningen för Kina, eftersom ett starkt nationsvarumärke implicerar att de är bra på att sticka ut.

2.5 Inramning/framing

Ett av studiens centrala begrepp är inramning. Enligt Esaiasson m.fl. (2017 s. 218) är inramning ett strategiskt verktyg som används av politiska aktörer. Fenomen kan medvetet ramas in, eller paketeras, på olika sätt. Inramningen av ett fenomen har betydelse för vilka handlingsalternativ och lösningar som möjliggörs och påkallas, stödet för införandet av sanktioner eller för handelsavtal med Kina torde exempelvis påverkas av om Kina ses som en samarbetspartner eller som en rival.

En annan aspekt som tydliggör att utformningen av inramning sker medvetet, åtminstone i demokratier, är det faktum att inramningen påverkar väljarnas utrikespolitiska attityd (Gravelle, 2020). Därför måste regeringar i demokratier utforma inramningen av andra länder aktsamt. Vilka delar av politiken/relationen med ett visst land som lyfts fram (exempelvis handel, säkerhet eller mänskliga rättigheter) påverkar väljarnas attityd till relationer med landet ifråga. Att inramning är ett utrikespolitiskt verktyg som används medvetet och utformas aktsamt gör det till ett relevant fenomen att undersöka. Det vore mindre intressant att undersöka handlingar som utförs omedvetet eller oaktsamt om man vill undersöka hur EU:s medlemsstater förhåller sig till den svåra balansgången mellan nation branding och enighet och om de prioriterar gemenskapen i EU eller sitt nationsvarumärke högst.

Ett par exempel som illustrerar hur inramningen påverkar väljares attityd till utrikespolitiska frågor är följande: Hiscox (2006) har belagt att stödet för handel/handelsavtal minskar om det ramas in med potentiella förluster av arbetstillfällen inom landet, jämfört med dem som inte får

informationen om potentiella förluster av arbetstillfällen när de tar ställning till vad de tycker om handel. Scotto, Reifler och Hudson (2017) har funnit att stödet för bistånd ökar om biståndet beskrivs med relativa termer, alltså i procent av den nationella budgeten, istället för i absoluta termer. Enligt Jensen och Shin (2014) ökar stödet för höjda jordbruksstöd i USA om det amerikanska jordbruket beskrivs som mindre generöst än andra länders. Ekonomiska argument förlorar delvis sin betydelse när handelsliberalisering ramas in med potentiella säkerhetsimplikationer (DiGiuseppe & Kleinberg, 2019).

Vidare är inramningen gällande mänskliga rättigheter central. Om stater ramas in med beskrivningar om bristande respekt för mänskliga rättigheter minskar både företags vilja att investera i landet ifråga (Blanton & Blanton, 2007) och väljare blir negativt inställda till fördjupade ekonomiska band med landet (Gravelle, 2020), samtidigt som väljarnas stöd för sanktioner ökar (Putnam & Shapiro, 2017).

Gällande Kina minskar stödet för fördjupade ekonomiska band med Kina om Kina ramas in med information om expanderingen av den kinesiska militära kapaciteten (Gravelle, 2020). Men än mer intressant för denna studie är det faktum att när Kina benämns som en *konkurrent* i media får det mer negativa reaktioner jämfört med när Kina ramas in som en *partner* i media (Brewer, 2006).

Eftersom politiska aktörer medvetet använder sig av inramning som ett strategiskt verktyg, kan inramning sedermera användas när en regering vill att ens land ska sticka ut ur mängden, alltså som ett verktyg för nation branding.

3. Frågeställning

Forskningsfrågan syftar till att bringa klarhet i hur några av EU:s nationsvarumärkesstarka medlemsstater prioriterar ifråga om de två motstridiga intressena som påkallar dels att bidra till enighet inom EU, dels att profilera sig och sticka ut med hjälp av nation branding. Forskningsfrågan kommer även utröna huruvida den splittring tidigare forskning funnit rörande hur villiga stora och små stater är att anpassa sig till harmoniserad politik återfinns i detta kritiska fall.

Den preciserade forskningsfrågan som ska besvaras är följande: *I vilken utsträckning tillämpar de undersökta EU-medlemsstaterna EU:s inramning av Kina?*

Forskningsfrågan kommer att undersökas med hjälp av nedan inramningsfrågor.

Inramningsfråga 1: *I vilken utsträckning beskrivs Kina som en samarbetspartner på samma sätt som av EU?*

Inramningsfråga 2: *I vilken utsträckning beskrivs Kina som en förhandlingspartner på samma sätt som av EU?*

Inramningsfråga 3: *I vilken utsträckning beskrivs Kina som en ekonomisk konkurrent på samma sätt som av EU?*

Inramningsfråga 4: *I vilken utsträckning beskrivs Kina som en systemrival på samma sätt som av EU?*

Analysredskapet preciseras i metoddelen, där inramningens fyra delar operationaliseras.

4. Metod

Frågeställningen besvaras genom textanalys, mer specifikt inramningsanalys. De utvalda medlemsstaternas inramning av Kina analyseras och jämförs med EU-inramningen. Vi återkommer till val av medlemsstater och texter som analyseras. Eftersom syftet är att undersöka enigheten mellan de undersökta EU-medlemsstaterna i förhållande till Kina ska uppsatsen jämföra i vilken utsträckning de tillämpar EU:s inramning av Kina.

Textanalys är den mest lämpliga metoden för att besvara frågeställningen. Textanalys går ut på att ta fram det väsentliga innehållet genom noggrann läsning; både av texten som helhet, dess delar och kontexten vari den ingår (Esaiasson m.fl., 2017, s. 211). Vi återkommer till hur analysprocessen går till. Kort sagt kan intensiv läsning och systematiska frågor till materialet synliggöra väsentliga aspekter av materialet (de utvalda EU-ländernas Kinapolitik), vilket förenklar jämförelser och på så vis besvaras forskningsfrågan.

Uppsatsen ämnar först och främst undersöka *hur* några av EU:s medlemsstater ramar in Kina. Hur-frågor besvaras med beskrivande studier, enligt Esaiasson m.fl. (2017, s. 37). Den beskrivande ansatsen motiveras med behovet av att bringa reda i politiken: hur enade är EU:s

medlemsstater ifråga om Kina? Enighet är, som tidigare beskrivet, viktigt enligt tidigare forskning och önskvärt enligt både Europaparlamentet, Europeiska rådet och kommissionen.

På grund av studiens tidsbrist kommer undersökningen begränsas till att kartlägga hur några av EU:s medlemsstaters inramning ser ut. En beskrivande studie kan sedermera med fördel ligga till grund för förklarande och normativa studier, men är också ett värdefullt bidrag i sig (Esaiasson m.fl., 2017, s. 152–153).

4.1 Analysverktyg

Analysredskapet är ett klassifikationsschema som består av fem delar, där de första fyra är inramningskomponenterna som tillsammans utgör EU:s Kina-ram: 1) Kina är en samarbetspartner till EU, 2) Kina är en förhandlingspartner till EU, 3) Kina är en ekonomisk konkurrent till EU och 4) Kina är en systemrival till EU, och den femte delen är en kategori för budskap som inte matchar EU:s inramning av Kina.

Därmed sagt att studien har en deduktiv ansats och använder förhandsdefinierade kategorier. Förhandsdefinierade kategorier är nödvändigt för att undersöka enigheten och hur medlemsstaterna förhåller sig till EU:s inramningen av Kina. Ett mer öppet förhållningssätt hade varit intressant för en annan studie, i syfte att öppna för oväntade ramar och nyanser.

4.1.1. Operationalisering: EU-inramningen av Kina

EU:s fastslagna Kinapolitik, och därmed även EU:s inramning av Kina, finns specificerad i ett gemensamt meddelande från EU-kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet och rådet (Europeiska kommissionen, 2019). Nedan preciseras de fyra komponenterna i EU:s inramning av Kina, enligt kommissionen. De fyra komponenterna som utgör EU:s Kina-ram är utgångspunkten för analysredskapet, mot vilka medlemsstaternas politik ska jämföras. Här preciseras hur EU beskriver Kina som samarbetspartner, som förhandlingspartner, som ekonomisk konkurrent och som systemrival.

1. “Kina är en samarbetspartner till EU”: Kommissionen beskriver Kina som ‘*en samarbetspartner med vilken EU har en betydande samsyn om målen*’ (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Därför ska EU:s politik inriktas på att ‘*fördjupa sitt samarbete med Kina för att främja gemensamma intressen på global nivå*’ (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Samarbetet ska inriktas på verkningsfull multilateralism och bekämpandet av klimatförändringar, vilket alltså utgör gemensamma intressen på global

nivå (Europeiska kommissionen, 2019, s. 2). De politiska åtgärder som presenteras handlar om ett stärkt samarbete ifråga om FN:s verksamhet och att EU ska uppmuntra Kina att minska sina utsläpp enligt Parisavtalets mål (Europeiska kommissionen, 2019, s. 3).

Nyckelord: Samarbetspartner, fördjupat samarbete, betydande samsyn om mål, gemensamma intressen, multilateralism, klimatsamarbete, Parisavtalet.

2. “Kina är en förhandlingspartner till EU”: Kommissionen beskriver Kina som *‘en förhandlingspartner med vilken EU behöver finna en balans mellan olika intressen’* (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Olika intressen beskrivs som *‘olika åsikter om folkrättens tillämpning och respekten för god samhällsstyrning och hållbar ekonomisk utveckling’* (Europeiska kommissionen, 2019, s. 3). Det är ett säkerhetsbekymmer för EU när Kina vägrar respektera folkrätten, exempelvis att godta bindande skiljedomar från FN-rättsordningen. Eftersom Kina beskrivs ha växande kapacitet och ansvar både regionalt och globalt, är det problematiskt när Kinas intressen skiljer sig från EU:s. Kinas verksamhet i tredjeländer, bl.a. på västra Balkan, i EU:s grannskap och i Afrika, beskrivs motverka EU:s satsningar på god social och ekonomisk styrning och framför allt på rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna. I denna kontext framhålls vikten av EU:s utvidgnings- och grannskapspolitik och att EU mer kraftfullt ska tillämpa befintliga bilaterala avtal för att bevara sina intressen i partnerländerna (Europeiska kommissionen, 2019, s. 4-5).
Nyckelord: Förhandlingspartner, olika intressen, folkrätten, säkerhetsbekymmer, verksamhet i tredjeländer, EU:s utvidgnings- och grannskapspolitik.

3. “Kina är en ekonomisk konkurrent till EU”: Kommissionen beskriver Kina som *‘en ekonomisk konkurrent om teknikledarskapet’* (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Kina beskrivs som en konkurrent som ej beviljar ömsesidigt marknadstillträde eller upprätthåller lika konkurrensvillkor. Därför ska EU:s politik inriktas på att *‘kraftfullt sträva efter mer balanserade och ömsesidiga villkor för de ekonomiska relationerna’* men även att *‘stärka sin politik på hemmaplan och sin industrias’* (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1-2). De politiska åtgärder som presenteras är att uppmuntra Kina att hålla befintliga gemensamma utfästelser om handel och investeringar från EU och Kina samt att stärka regelverket kring internationell upphandling, genom att anta det internationella upphandlingsinstrumentet, som föreslogs 2016 och att erbjuda vägledning om utländska anbudsgivare gällande upphandling inom EU (Europeiska

kommissionen, 2019, s. 7-8).

Nyckelord: Ekonomisk konkurrent, teknik, marknadstillträde, konkurrensvillkor, regelverk, EU:s industribas, det internationella upphandlingsinstrumentet.

4. “Kina är en systemrival till EU”: Kommissionen beskriver Kina som ‘*systemrival som främjar andra statsskick.*’ (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Kina beskrivs ha ambitioner om att bli en ledande global stormakt, vilket är ett globalt samhällshot då Kina ‘*främjar alternativa styrelseformer*’ (Europeiska kommissionen, 2019a). Detta illustreras bland annat genom att beskriva hur situationen för de mänskliga rättigheterna försämrats i Kina, särskilt i Xinjiang (Europeiska kommissionen, 2019, s. 2). Man framhåller i den kontexten att de mänskliga rättigheterna för EU-medborgare och andra utländska medborgare i Kina måste skyddas. Den enda politiska åtgärd som presenteras är att Kina ska bemötas med ett principfast försvar av EU:s värden (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Det som huvudsakligen skiljer denna del av inramningen från del 2 (att Kina beskrivs som en förhandlingspartner) är att denna del handlar om att Kina är en *värderingsmässig* rival medan del 2 beskriver att Kina och EU har olika *intressen*.

Nyckelord: Systemrival, alternativa statsskick/styrelseformer, stormakt, globalt hot, mänskliga rättigheter, EU:s försvar av intressen och värden.

4.1.2. Diskussion om operationaliseringar

För att besvara forskningsfrågan “*I vilken utsträckning tillämpar de undersökta EU-medlemsstaterna EU:s inramning gällande Kina?*” används EU:s officiella inramning av Kina (bestående av fyra delar) som måttstock, mot vilken materialet ska jämföras.

Det finns fler sätt att beskriva Kina på än EU:s inramning och komponenterna som utgör den. Wanta, Golan och Lee (2004) menar exempelvis att inramning är antingen en positiv, negativ eller neutral beskrivning. Ospina Estupinan (2017) har undersökt hur latinamerikanska länder framställer Kina och har använt sig av många ramar, och vad han kallar sub-ramar, exempelvis kan Kinas politiska makt beskrivas med de olika sub-ramarna: “BRIC”, “världsmakt” eller “regional ledare”.

Men eftersom studien ämnar undersöka huruvida EU:s medlemsstater tillämpar den gemensamma Kinapolitik som de kommit överens om, för att utröna om de prioriterar

gemenskapen i EU över sitt nationsvarumärke, så kommer analysen att utgå ifrån EU:s inramning av Kina. Att analysenschema inte består av fler alternativ är för att det inte bedöms bidra till uppsatsens syfte, utan snarare försvårar/komplicerar analys och slutsatsdragning.

4.1.3. Analysprocess

Textanalys går ut på att ta fram det väsentliga innehållet genom noggrann läsning. Det eftersökta innehållet för denna studie är de fyra komponenterna som utgör EU:s Kina-ram. Det eftersökta innehållet eftersöks genom att inramningsfrågorna 1-4 systematiskt ställs till materialet. Materialet, som vi återkommer till, består av texter där de undersökta medlemsstaternas regeringar beskriver sin respektive Kinapolitik. Analysen utreder hur materialet förhåller sig till EU:s Kina-ram. Finns alla fyra delar med i medlemsstaternas inramning av Kina? I vilken utsträckning ramar medlemsstaterna in Kina enligt den fyrdimensionella inramning de kommit överens om (som just preciserades i operationaliseringsdelen)?

Analysarbetet går ut på att leta efter budskap med hjälp av inramningsfrågorna 1-4 och baserat på svaren placera in textens budskap i klassifikationsschemat. Inramningsfrågorna ställs en i taget till texterna, först ställs inramningsfråga 1 till alla texter, sedan inramningsfråga 2 och så vidare. Detta för att få en överblick och förståelse för hur texterna skiljer sig åt - eller ej. Textanalysen genomförs genom att texterna ifråga läses flera gånger, först snabbt och översiktligt och sedan långsamt och eftertänksamt. På så vis är förhoppningen att relevanta aspekter av texterna, som inte är uppenbara vid en snabb genomläsning, lyfts fram.

Budskapen som identifieras i materialet placeras in i en av analysens fem kategorier. Varje budskap i de undersökta ländernas Kinapolitik kan bara hamna en av kategorierna, eftersom de är ömsesidigt uteslutande. Men de undersökta ländernas Kinapolitik totalt sett kan potentiellt innehålla budskap hemmahörande i alla de fyra första kategorierna, precis som att EU:s Kinapolitik består av de fyra komponenterna: Kina anses av EU samtidigt vara både en samarbetspartner, en förhandlingspartner, en ekonomisk konkurrent och en systemrival till EU, inom olika politikområden.

Det tåls att påminnas om att finns ingen perfekt mall för *hur* det konkreta tolkningsarbetet i en textanalys går till (Esaiasson m.fl., 2017, s. 228-229). Men en god rekommendation som väglett studien, för att transparensen ska vara så god som möjligt, är att presentera empiriska belägg, exempelvis citat (Esaiasson m.fl., 2017, s. 228-229).

Nivåskattningar: Gällande nivåskattning används det som Esaiasson m.fl. (2017 s. 149-151) benämner referenspunktsstrategin. Strategin består i att välja ut empiriska jämförelsepunkter och låta dessa fungera som en baslinje att utgå ifrån. I denna studie utgör EU:s Kina-inramning den naturliga referenspunkten. Materialet jämförs med referenspunkten, och ska sedan klassificeras. Klassificeringen har två lager. Dels ska budskapen klassificeras som en av de fem kategorierna - för att utröna om alla fyra delar av EU:s Kina-ram finns i det undersökta materialet, därtill graderas materialet jämfört med referenspunkten för att ge svar på frågan *i vilken utsträckning* det undersökta materialet matchar referenspunkten. När det kommer till denna gränssättning görs en egen stipulativ bedömning av vilka budskap som kan betraktas som förekommande *i stor utsträckning*, *i viss utsträckning* eller *i otillräcklig utsträckning/frånvarande* i det undersökta materialet. Vid alla självbestämda gränssättningar finns risk för godtycke, men denna risk dämpas av en tydlig referenspunkt att förhålla sig till, inte minst de specificerade nyckelorden.

4.1.4. Kriterier för slutsatsdragning

Tolkningen av materialet redovisas uppdelat för klassifikationsschemats kategorier, alltså EU-inramningens fyra delar: “Kina är en samarbetspartner till EU”, “Kina är en förhandlingspartner till EU”, “Kina är en ekonomisk konkurrent till EU” och “Kina är en systemrival till EU”. Den femte kategorin utelämnas, eftersom den anses irrelevant för studiens syfte. Resultatet redovisas med en sammanfattning av materialet och därtill citat för att illustrera tolkningen, helt enkelt exempel på textfragment som ligger till grund för analys och slutsatsdragning. Kriterierna för slutsatsdragning baseras på operationaliseringen, där EU:s inramning av Kina preciserades.

Kriterier för slutsatsdragning: Beskrivs Kina som en samarbetspartner på samma sätt som av EU?

För att uppfylla det kriteriet, och klassificeras in i kategori 1, skall texten innehålla budskap som i stor utsträckning eller i viss utsträckning överensstämmer med hur EU beskriver Kina som en samarbetspartner, såsom preciserat i del 4.1.1.

Kriterier för slutsatsdragning: Beskrivs Kina som en förhandlingspartner på samma sätt som av EU?

För att uppfylla det kriteriet, och klassificeras in i kategori 2, skall texten innehålla budskap som i stor utsträckning eller i viss utsträckning överensstämmer med hur EU beskriver Kina som en förhandlingspartner, såsom preciserat i del 4.1.1.

Kriterier för slutsatsdragning: Beskrivs Kina som en ekonomisk konkurrent på samma sätt som av EU?

För att uppfylla det kriteriet, och klassificeras in i kategori 3, skall texten innehålla budskap som i stor utsträckning eller i viss utsträckning överensstämmer med hur EU beskriver Kina som en ekonomisk konkurrent, såsom preciserat i del 4.1.1.

Kriterier för slutsatsdragning: Beskrivs Kina som en systemrival på samma sätt som av EU?

För att uppfylla det kriteriet, och klassificeras in i kategori 4, skall texten innehålla budskap som i stor utsträckning eller i viss utsträckning överensstämmer med hur EU beskriver Kina som en systemrival, såsom preciserat i del 4.1.1.

4.1.5. Krav på analysredskapet

Metodpraktikan ställer fyra tekniska krav på analysredskapet (Esaiasson m.fl., 2017, s. 138–139).

1. Analysschemats komponenter ska gå att *operationalisera på rimligt sätt*. Analysschemat första fyra kategorier, som utgår från EU:s fyra beskrivningar av Kina, har operationaliserats med textanalys och tolkning av vad de fyra komponenterna betyder och hur de skiljer sig åt. Den femte kategorin är helt sonika alla beskrivningar av Kina som inte anses passa in i någon av de första fyra kategorierna, alltså budskap som inte återfinns i EU:s Kinapolitik. Operationaliseringens potentiella problem är, som alltid vid klassificerande analyser, nivåskattningarna, men denna risk dämpas av en tydlig referenspunkt att förhålla sig till, inte minst de specificerade nyckelorden.
2. Analysschemat ska baseras på *entydiga principer*. Eftersom analysschemat i sin helhet utgår från EU:s fastslagna gemensamma Kina-ram så måste indelningen anses utgå från entydiga principer.
3. Kategorierna ska vara *ömsesidigt uteslutande*. Textanalysen, genom inramningsfrågorna, ämnar identifiera budskap i de undersökta texterna som går att placera i någon av de fyra kategorierna som representerar EU:s Kina-ram och de budskap som inte matchar någon av de respektive kategorierna placeras in i den femte kategorin. Varje uttalande i texterna som beskriver medlemsstaternas Kinapolitik kan endast anses vara hemmahörande i en av kategorierna.

4. Variabelvärdena ska vara *uttömmande*. Analysschemats fem komponenter är helt uttömmande då den femte kategorin rymmer alla budskap som inte kan placeras i någon av de andra fyra kategorierna och alltså inte alls matchar någon del av EU:s Kina-ram.

4.2 Material

4.2.1. Val av stater

Urvalet sker naturligtvis bland EU:s medlemsstater, och de utvalda analysobjekten är: Finland, Frankrike, Nederländerna, Sverige och Tyskland.

Urvalet är i huvudsak motiverat av två faktorer.

Nationsvarumärken: De fem utvalda länderna har alla starka nationsvarumärken. På Anholt-Ipsos Nation Brands Index (NBI) placerar sig de fem länderna på topp 15 (plats 1, 6, 9, 13 och 15) (Ipsos, 2021). NBI är ett väl ansett index, som frekvent används av myndigheter och regeringar (se exempelvis tyska regeringen, 2020, Svenska Institutet, 2021 och walesiska regeringen, 2021). Undersökningsföretaget Ipsos mäter årligen styrkan i 60 länders nationsvarumärken, baserat på uppfattningen hos 20 000 respondenter. Nationsvarumärkesindex är intressant då teorin om nation branding skulle kunna betyda att medlemsstaterna med starka nationsvarumärken avviker från den gemensamma EU-inramningen för Kina, eftersom ett starkt nationsvarumärke implicerar att de är bra på att sticka ut. Att välja fem länder med starka nationsvarumärken gör det på så vis svårt för förhoppningen om EU:s enighet.

Storlek: De fem utvalda länderna omfattar stor spridning ifråga om storlek. Medan Tyskland är EU:s största land sett till folkmängd, är Finland ett av de minsta och övriga länder är spridda däremellan. Tidigare forskning om EU:s inramning av Kina har visat att de stora medlemsstaterna försvårat för EU:s enighet (Smith, 2016). De utvalda länderna, med olika storlek, borde enligt tidigare forskning därför ha varierande benägenhet att anpassa sig till EU-enigheten. De stora länderna har svårare att foga sig, medan de mindre medlemsstaterna har lättare att anpassa sig. Därför är det intressant att inkludera medlemsstater av olika storlek, för att se om tidigare forskningsresultat även återfinns i denna studie. Förhåller sig små och stora länder med starka nationsvarumärken på samma sätt till balansgångsproblematiken gällande Kina? Eller prioriterar olika stora medlemsstater olika ifråga om EU-gemenskapen och nationsvarumärkesbyggande?

4.2.2. Val av texter

De texter som ska analyseras är texter som representerar de utvalda EU-medlemsländernas syn på Kina. De krav som ställs på materialet är att det är offentligt och producerat efter 2019, då EU:s Kinapolitik omformulerades. Därtill måste texterna som analyseras vara skrivna på svenska eller engelska, baserat på uppsatsförfattarens färdigheter och tillkortakommanden. Texturvalet blir därför tämligen snävt.

Det finns flera alternativ när det kommer till materialval. Exempelvis kan man analysera tal, regeringsuttalanden eller debattartiklar som handlar om Asien eller Kina. Ett annat exempel vore att undersöka hur Kina behandlas i utrikesdeklarationer, nationella säkerhetsstrategier, försvarsdoktriner eller berörda regeringars sociala medier. Men alla nämnda exempel har svagheten att det antingen är osäkert huruvida Kina ens omnämns - det är exempelvis inte säkert att just Kina nämns när Asien som region nämns i en utrikesdeklaration - eller att fokuset är för snävt. Om Kina finns med i en försvarsdoktrin så beskrivs troligen bara säkerhetsaspekten av relationen till Kina, en sådan text kan således inte anses innehålla en regerings alla/fullständiga Kina-ramar.

Därför kommer studien att använda artiklar eller avsnitt som är helt dedikerade till Kinapolitik på de valda ländernas regeringarnas officiella hemsidor. På respektive regerings hemsida finns vid tiden för studien endast en artikel eller avsnitt helt dedikerad till Kina, därför krävdes inget ytterligare urval i detta stadiet. Texterna som analyseras är: "Germany's China policy" från Tysklands utrikesdepartementets hemsida (2021), "France and China" från det franska utrikesministeriets hemsida (Frankrikes Europa- och utrikesministerium, 2019), "Governmental Action Plan on China" från Finlands utrikesministeriums hemsida (2021), "Presentation of Dutch government's China strategy" från nederländska utrikesministeriet (2019) och "Arbetet i frågor som rör Kina" från det svenska Regeringskansliet (2019).

4.2.3. Diskussion om operationaliseringen av urvalen

Urvalet av undersökta länder baseras på nationsvarumärken och även ländernas storlek. Storlek operationaliseras på så vis att länder med olika stor befolkning valts ut. Nationsvarumärken operationaliseras med hjälp av Anholt-Ipsos årliga Nation Brands Index (NBI) som är ett väl ansett index som mäter länders image och rykte uppdelat i sex kategorier: export, governance, kultur, turism, befolkningen (egenskaper som öppenhet, tolerans, vänlighet och kompetens)

samt investeringar och invandring. Indexet är ett medelvärde baserat på poängen i de sex kategorierna och fångar därmed in en bred bild av landet i frågas rykte.

Gällande urvalet av texter så ska texterna helst vara helt jämbördiga i tid och format. Politiska texter är givetvis färgade av den politiska kontext de skrivs i. Så sannolikt även med texter som beskriver länders Kinapolitik, inte minst eftersom Kina varit ett ständigt högaktuellt ämne de senaste åren. Tyvärr finns det inte texter som medlemsstaterna skrivit om Kina från samma tidpunkt, men samtliga texter är publicerade efter EU:s nya politik antogs 2019, vilket utgör ett relativt kort tidsspänn. Det är även så att de analyserade texterna skiljer sig något åt i stil/format, exempelvis är den text som representerar Finlands politik är en längre och mer detaljerad text jämfört med ett par av de andra texterna som är kortare och av mer övergripande karaktär med mindre detaljer. Tyvärr finns det inte texter som medlemsstaterna skrivit om Kina i exakt samma format, varför de texter som i sin helhet handlar om Kina på respektive regerings hemsida får anses adekvata. Dock dämpas denna problematik, med eventuellt inadekvata analysobjekt, av att vi är medvetna om denna risk och av metodvalet som innebär noggrann och eftertänksam läsning och tolkning av materialet.

4.2.4. Metodens validitet och studiens reliabilitet

Studiens validitet torde vara god. Validitet innebär att mäta det man uppger att man mäter. Uppsatsen ska mäta i vilken utsträckning de undersökta EU-medlemsstaterna tillämpar EU:s inramning gällande Kina, i syfte att utröna huruvida dessa medlemsstater med starka nationsvarumärken står enade i förhållande till den paradoxala partnern Kina. Metod och analysredskap anses mäta detta. EU:s inramning preciserades, när analysredskapet operationaliserades. Sedan ska de utvalda medlemsstaternas Kinapolitik analyseras systematiskt (med inramningsfrågorna 1-4). Enligt teorin som presenteras i teoridelen produceras inramningar medvetet av politiska aktörer (Esaiasson m.fl., 2017 s. 218) samtidigt som stater gör alltmer medvetna ansträngningar för att finslipa sitt varumärke (Dinnie, 2008). Om de undersökta medlemsstaternas Kina-ramar producerats medvetet borde en textanalys av ramarna vara en lämplig metod för att kunna fastslå om medlemsstaterna anpassat sin Kinapolitik till EU:s Kinapolitik eller ej.

Studiens reliabilitet, frånvaro av misstag som kan påverka analys och slutsatserna, skyddas av det systematiska frågeställandet och tydliga kriterier för slutsatsdragning.

5. Resultat och analys

Textanalysens resultat redovisas uppdelat för EU-inramningens fyra delar: “Kina är en samarbetspartner till EU”, “Kina är en förhandlingspartner till EU”, “Kina är en ekonomisk konkurrent till EU” och “Kina är en systemrival till EU”. Analysverktygets femte kategori utelämnas, eftersom den bedöms irrelevant för studiens syfte.

a. I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en *samarbetspartner* på samma sätt som EU?

Samtliga undersökta medlemsstater beskriver Kina som en samarbetspartner och uttrycker att samarbete är önskvärt eller nödvändigt. Inget av de undersökta medlemsstaterna beskriver dock att en ‘betydande samsyn’ finns om gemensamma mål, såsom EU gör (Europeiska kommissionen, 2019, s. 1). Den delen av EU:s Kina-ram är frånvarande i det undersökta materialet.

Däremot beskriver ett par av de undersökta medlemsstaterna klimatet som ett viktigt område för samarbete, likt EU. Nederländerna nämner klimatet som ett område där det finns möjlighet för fördjupat samarbete med Kina: “Nederländerna och Kina har möjlighet till fördjupat kommersiellt och institutionellt samarbete, särskilt när det gäller klimatanpassning” (Nederländska utrikesministeriet, 2019, min översättning). Tyskland och Finland å sin sida uttrycker att det är oundvikligt att samarbeta med Kina om klimatet, vilket i högre utsträckning liknar EU:s inramning än Nederländernas försiktigare språk. “När det gäller klimatpolitiken finns det inget annat val än att samarbeta med Kina.” (Tyska utrikesdepartementet, 2021, min översättning). “Det är nödvändigt att arbeta tillsammans i linje med våra gemensamma värderingar för att ta itu med...globala utmaningar som klimatförändringar.” (Finlands utrikesministerium, 2021, min översättning).

Varken Tyskland, Finland, Frankrike eller Nederländerna nämner dock Parisavtalet. Den delen av EU:s Kina-ram är nästintill helt frånvarande i det undersökta materialet. Sverige uttrycker en önskan om klimatsamarbete och är det enda av de undersökta medlemsstaterna som uttrycker, likt EU, att Kina måste minska sina utsläpp och öka sina klimatinsatser enligt Parisavtalet (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 15). Frankrike konstaterar bara att samarbete kring klimatet finns, men uttrycker ingen ambition om fördjupat samarbete, vilket betyder att Frankrike i lägre utsträckning än de övriga undersökta medlemsländerna beskriver Kina som en samarbetspartner ur den aspekten.

Gällande multilateralism är det bara Sverige och Tyskland som beskriver Kina som en bra samarbetspartner, och som bedöms beskriva Kina som en samarbetspartner i stor utsträckning på samma sätt som EU. Tyskland beskriver att man ämnar samarbeta med Kina för att reformera multilaterala fora såsom WTO (Tyska utrikesdepartementet, 2021). Sverige uttrycker att Kina är “en oundgänglig partner för att hantera globala utmaningar” på den multilaterala arenan och nämner att man ska samarbeta med Kina för att modernisera det multilaterala handelssystemet (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 16 och 14). Varken Frankrike eller Nederländerna nämner samarbete i multilaterala fora. Den delen av EU:s Kina-ram är frånvarande i det franska och nederländska materialet. Finland vill stärka dialogen med Kina, för att påverka Kinas agerande i multilaterala forum i rätt riktning, “viktigt för Finland att stärka sin dialog med Kina om Finland ska kunna påverka Kinas ståndpunkter och handlingar” (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 34, min översättning) eftersom Kina beskrivs ha motsatta åsikter till Väst: “I multilaterala samarbeten, används det kinesiska inflytandet för att främja motsatta åsikter till den så kallade västerländska gruppens” (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 30, min översättning). Finland bedöms därför bara beskriva Kina som en samarbetspartner på samma sätt som EU i viss utsträckning ur denna aspekt.

Finland är tveksamt inställt till samarbete överlag och betonar att samarbetspartners bör vara uppmärksamma när de väljer områden för samarbete med en utländsk partner: “att identifiera och hantera risker är nödvändigt” (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 17, min översättning). Även Nederländerna framstår som tveksamt, man uttrycker att man vill samarbeta med Kina “när det är möjligt” (Nederländska utrikesministeriet, 2019, min översättning). Gemensamma intressen nämns inte, intressen beskrivs som antingen kinesiska eller nederländska och i den kontexten menar man att Nederländerna måste stå upp för sina intressen på samma sätt som Kina värnar sina intressen. Frankrike uttrycker ingen ambition om fördjupat samarbete (Frankrikes Europa- och utrikesministerium, 2019), medan Sverige uttrycker en rad områden man vill samarbeta inom, exempelvis innovation och entreprenörskap (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 18).

Sammanfattningsvis beskriver samtliga undersökta medlemsstater Kina som en samarbetspartner, men på olika vis och i varierande grad på samma sätt som EU.

Resultatsammanfattning: Sverige och Tyskland bedöms beskriva Kina som en samarbetspartner på samma sätt som EU i hög utsträckning. Finland, Frankrike och Nederländerna bedöms beskriva Kina som en samarbetspartner på samma sätt som EU i viss utsträckning.

b. I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en förhandlingspartner på samma sätt som EU?

Finland, Nederländerna och Sverige beskriver alla Kina som en stormakt som får mer och mer inflytande i världssamfundet och de är överens om att det är problematiskt eftersom Kinas intressen sig från deras. Sverige beskriver, precis som EU, att det finns en obalans mellan olika intressen och olika åsikter om folkrättens tillämpning. "Kina förhåller sig selektivt till folkrätten" enligt den svenska regeringen (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 16). Nederländerna menar att Kina strävar efter att modifiera den internationella ordningen - man nämner i världshandelsorganisationen i sammanhanget - och införa kinesiska särdrag som inte är i Nederländernas intresse (Nederländska utrikesministeriet, 2019).

Gällande Kinas verksamhet i tredjeländer ramar Finland, Nederländerna och Sverige in den verksamheten på samma sätt som EU. Kinas agerande i tredjeländer, exempelvis Afrika, anses ibland motverka EU:s satsningar. Finland uttrycker oro över Kinas samarbete med utvecklingsländer: "I motsats till de flesta västländer ställer Kina inte krav på mänskliga rättigheter för lån och utvecklingsbistånd" (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 27, min översättning), "Kina främjar sin sociala modell i sina ekonomiska samarbeten med utvecklingsländer. Dessutom ställer Kina politiska villkor för sitt samarbete" (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 30, min översättning). Finland betonar att EU måste övervaka och analysera Kinas verksamhet i dess omedelbara grannskap, såsom västra Balkan (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 7 och 9). Nederländerna beskriver att det råder olika intressen och olika åsikter angående samhällsstyrning och ekonomiskt samarbete i tredjeländer, och Afrika nämns specifikt (Nederländska utrikesministeriet, 2019). Även Sverige beskriver hur det råder olika intressen ifråga om samarbete med tredjeländer, såsom i Afrika: "Kina ställer inte samma krav som äldre biståndsgivare när det gäller exempelvis mänskliga rättigheter..." (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 7), "Kinas egna ekonomiska intressen styr samarbetet i alltför hög grad...och att mottagarländernas egna utvecklingsagendor åsidosätts." (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 7).

Tyskland ramar, precis som EU, in Kina genom att beskriva Kina som en nyckelspelare på den globala scenen (Tyska utrikesdepartement, 2021). Men Tyskland kopplar dock inte ihop detta med motsättningar mellan olika intressen, och uttrycker inte att Kinas inflytande innebär säkerhetsbekymmer. Frankrike å sin sida tar inte upp varken Kinas växande inflytande eller

motstridiga intressen såsom synen på folkrätten eller biståndspolitik (Frankrikes Europa- och utrikesministerium, 2019).

Resultatsammanfattning: Finland, Nederländerna och Sverige bedöms beskriva Kina som en förhandlingspartner på samma sätt som EU i hög utsträckning. Tyskland bedöms beskriva Kina som en förhandlingspartner på samma sätt som EU i viss utsträckning. Frankrike bedöms inte beskriva Kina som en förhandlingspartner på samma sätt som EU.

c. I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en ekonomisk konkurrent på samma sätt som EU?

Samtliga undersökta medlemsstater är överens om att obalans råder i den ekonomiska relationen och handeln med Kina. Nederländerna är det land vars inramning i minst utsträckning liknar EU:s gällande huruvida Kina är en ekonomisk konkurrent. Nederländernas regering implicerar att det ekonomiska fokuset tidigare varit för dominerande när man bland annat säger att “försvaret av ekonomiska intressen ska inte vara den enda angelägenheten” (Nederländska utrikesministeriet, 2019, min översättning). Men samtidigt så uttrycker Nederländerna kort att man måste vara vaksam när man gör affärer med Kina. Teknikfrågan adresseras inte, inte heller marknadstillträde eller konkreta åtgärder för bättre likvärdiga konkurrensvillkor (Nederländska utrikesministeriet, 2019).

Frankrike däremot anser att balansera handeln är en “ekonomisk huvudprioritering”: (Frankrikes Europa- och utrikesministerium, 2019, min översättning). Tyskland, Sverige och Finland delar alla delar den problembild som EU beskriver om att EU bör sträva efter bättre marknadstillträde och lika villkor på marknaden.

Bara Finland nämner behovet av EU:s nya upphandlingsinstrument specifikt (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 16), vilket gör att Finlands inramning av Kina i större utsträckning liknar EU:s ur denna aspekt. Enligt Finland har Kinas tekniska utveckling snabbt blivit en av drivkrafterna för ideologisk konkurrens mellan stormakterna. Tyskland, Frankrike och Nederländerna nämner inte teknikfrågan. Den delen av EU:s Kina-ram är frånvarande i det franska, tyska och nederländska materialet.

Sveriges ram gällande att Kina är en ekonomisk konkurrent är den som i högst utsträckning liknar EU:s. Sverige menar att “begränsningar i marknadstillträdet får negativa effekter på globala marknader” och framför allt för innovation- och immaterialrätt (Svenska

Regeringskansliet, 2019, s. 5). Sverige, precis som EU, menar att denna problematik behöver mötas med en förstärkning av det europeiska näringslivet, samt starkare skyddsmekanismer. Gällande teknikutveckling så uttrycker Sverige att Kinas "tillgång till omfattande datamängder...kan på sikt ge Kina en strategisk fördel inom teknologiska nyckelområden" (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 8).

Resultatsammanfattning: Finland, Frankrike, Sverige och Tyskland bedöms beskriva Kina som en ekonomisk konkurrent på samma sätt som EU i hög utsträckning. Nederländerna bedöms beskriva Kina som en ekonomisk konkurrent på samma sätt som EU i viss utsträckning.

d. I vilken utsträckning beskriver de utvalda medlemsstaterna Kina som en systemrival på samma sätt som EU?

Samtliga undersökta medlemsstater ramar in Kina med att beskriva problem med mänskliga rättigheter i Kina. Men medlemsstaterna har olika syn på huruvida Kinas alternativa värderingar - synen på bland annat mänskliga rättigheter - är ett systematiskt problem och hot även utanför Kina. Därmed beskriver de undersökta medlemsstaterna Kina som en systemrival på samma sätt som EU i varierande grad.

Tyskland och Frankrike beskriver inte Kina som en systemrival då de inte kopplar ihop problemen med mänskliga rättigheter i Kina med Kinas globala ambitioner. De båda uppger dock att man regelbundet tar upp kritik om Kinas syn på mänskliga rättigheter i möten med Kina: "Fall av kränkningar av mänskliga rättigheter tas ständigt och öppet upp i möten med kinesiska ledare." (Tyska utrikesdepartementet, 2021, min översättning) och "Frankrike uttrycker regelbundet sin oro över situationen för mänskliga rättigheter i Kina under högnivåmöten." (Frankrikes Europa- och utrikesministerium, 2019). Dessa uttalanden implicerar visserligen att man, likt EU, tycker det är viktigt att Kina bemöts med ett principfast försvar av värderingar. Men det betyder inte att Tyskland och Frankrike beskriver Kina som en systemrival på samma sätt som EU, eftersom den kinesiska regimens alternativa syn på mänskliga rättigheter inte beskrivs som ett globalt samhällshot.

De andra tre medlemsstaterna, Finland, Nederländerna och Sverige, ramar in Kina i större utsträckning än EU. Enligt Nederländerna borde alla stater som signerat den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna oroas över Kinas alternativa sociala och politiska modell - "en modell där yttrandefrihet, pressfrihet och ett oberoende rättsväsende inte har hög prioritet." (Nederländska utrikesministeriet, 2019, min översättning) - inte minst eftersom Kina är en

permanent medlem i FN:s säkerhetsråd. Även Sverige menar att Kina strävar efter att införa alternativa normer och värderingar som kan undergräva den regelbaserade världsordningen. Man menar att Kina är ett hot både mot sina medborgare och andra, då internationella överenskommelser inte respekteras fullt ut (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 16-17 och 4). Sverige beskriver Kina som ett hot på systemnivå då Kinas stora inflytande påverkar normer och standarder i exempelvis FN-systemet (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 16). Sverige uttrycker att Kina “utmanar i allt större utsträckning det internationella arbetet med mänskliga rättigheter” (Svenska Regeringskansliet, 2019, s. 5). Finlands inramning liknar Sveriges, bland annat uttrycker Finland att Kina försöker utmana de mänskliga rättigheternas universalitet i internationella fora, såsom FN:s människorättsorgan (Finlands utrikesministerium, s. 27). Finlands regering skriver även att “De flesta nordiska länder har känt sig pressade till följd av beslut som rör Kinas mänskliga rättigheter...De nordiska länderna anser att de mänskliga rättigheterna är viktiga ur både säkerhets- och värderingsperspektiv och anser att de är värda att försvara.” (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 9, min översättning). Finland är oroat över att Kina försöker påverka den nuvarande världsordningen och främja sin alternativa modell till västerländsk demokrati och universella värden och normer (Finlands utrikesministerium, 2021, s. 30).

Resultatsammanfattning: Finland, Nederländerna och Sverige bedöms beskriva Kina som en systemrival på samma sätt som EU i hög utsträckning. Frankrike och Tyskland bedöms inte beskriva Kina som en systemrival på samma sätt som EU i tillräcklig utsträckning.

6. Slutsats

Denna uppsats har undersökt i vilken utsträckning ett par av EU:s medlemsstater tillämpar EU:s inramning av Kina, för att bringa klarhet i hur dessa medlemsstater prioriterar ifråga om de två motstridiga intressena som påkallar dels att bidra till enighet inom EU, dels att profilera sig och sticka ut med hjälp av nation branding. De utvalda medlemsstaterna är alla länder med starka nationsvarumärken vilket implicerar att de alla är bra på att sticka ut och att de alla sannolikt är sämre på att foga sig till helt harmoniserad politik - inte minst ifråga om en sådan paradoxal partner som Kina, med vilken insatserna är särskilt höga. De utvalda medlemsstaterna är länder med olika storlek, vilket enligt tidigare forskning betyder att de borde vara olika villiga till att anpassa sig till harmoniserad politik. Tidigare forskning har visat att större länder har svårare att anpassa sig till harmoniserad politik än små länder.

Resultatet visar att samtliga medlemsstater tillämpar tre av de fyra delarna i EU:s Kina-ram, och beskriver Kina som en samarbetspartner, förhandlingspartner och ekonomisk konkurrent på samma sätt som EU - om än i olika stor utsträckning. Det finns dock ett undantag: Frankrike beskriver inte Kina som en förhandlingspartner på samma sätt som EU. Om man bortser från det undantaget är de undersökta medlemsstaterna tämligen eniga om den inramning som utgjorde EU:s beskrivning av Kina före 2019, då man lade om Kinapolitiken och började kalla Kina för en systemrival. När det gäller just den fjärde delen, att beskriva Kina som en systemrival på samma sätt som EU, finns dock en tydlig splittring. De största medlemsstaterna, Frankrike och Tyskland, förbigår den delen. De beskriver inte Kina som en systemrival, åtminstone inte på samma sätt som EU.

Resultatet visar att även gällande de delar av EU:s Kina-ram som de undersökta medlemsstaterna är relativt eniga om finns viss variation i medlemsstaternas beskrivningar av Kina. Detta syns tydligast i den första kategorin, huruvida de utvalda medlemsstaterna beskriver Kina som en samarbetspartner på samma sätt som EU. Samtidigt som samtliga undersökta medlemsstater beskriver Kina som en samarbetspartner görs det på olika vis. Exempelvis uttrycker Finland att samarbete är viktigt främst för att motverka att Kinas påverkar multilaterala forum i fel riktning, medan Sverige uttrycker en mer positiv inställning då man vill samarbeta med Kina inom en rad områden, exempelvis innovation och entreprenörskap. De båda beskriver dock Kina som en samarbetspartner alltså. Detta skulle kunna vara ett tecken på att länderna använder sig av kreativ nation branding, något van Ham menade var nödvändigt för att sticka ut.

Uppsatsens resultat bekräftar även det tidigare forskning visat angående ländernas storleks betydelse. De större länderna i undersökningen tillämpar EU:s inramning av Kina i mindre utsträckning än de mindre länderna i undersökningen. Slutsatsen är därför att stora och små stater verkar förhålla sig olika till balansgången mellan EU:s enighet och nationsvarumärkesbyggande. Stora stater verkar vara mer benägna att prioritera sitt nationsvarumärke över gemenskapen.

Studien fann inte att samtliga undersökta länder åsidosätter EU:s Kinaram när de utformar sin Kinapolitik - Sverige bedöms exempelvis tillämpa alla fyra delarna av EU:s inramning i hög utsträckning - men däremot finns en variation i tillämpningen som samvarierar med de undersökta ländernas storlek. Det indikerar att medlemsstaternas storlek är viktigare än det faktum att de har starka nationsvarumärken, för EU:s enighet. Det går dock inte att veta utan att ha undersökt hur länder med svagare nationsvarumärken beter sig. Resultatet från denna

begränsade studie visar att fullständig enighet om Kinapolitiken *inte* råder och indikerar att de stora medlemsstaterna är ett större hot mot EU:s enighet gentemot Kina än nationsvarumärkesbyggande.

7. Diskussion

7.1 Diskussion om studiens slutsatser

Uppsatsens resultat ger stöd åt den tidigare forskning som presenterats. Tidigare forskning om staters storleks betydelse för EU:s enighet visar att de stora medlemsstaterna haft svårare än de mindre medlemsstaterna att anpassa sig till EU:s harmonisering. Detta bekräftas i denna studies resultat över i vilken utsträckning studiens utvalda medlemsstater tillämpar EU:s inramning av Kina.

En slutsats är alltså att stora och små stater förhåller sig olika till balansgången mellan EU-enigheten och nationsvarumärkesbyggande. Stora stater verkar vara mer benägna att prioritera sitt nationsvarumärke över gemenskapen än små stater. Men därtill dras slutsatsen att det är svårt att utröna huruvida EU:s medlemsstater verkligen prioriterar gemenskapen eller sitt nationsvarumärke högst. Som Dinnie (2008) fastslagit gör stater alltmer medvetna ansträngningar för att finslipa sitt varumärke, och med kreativ nation branding tycks det möjligt att - åtminstone i viss mån - bidra till EU:s enighet på så vis att medlemsstaterna använder sig av den gemensamt fastslagna Kina-ramen, men ändå samtidigt särskiljer sig från varandra. Därför kan studien inte fastslå ett omfattande svar på vad som prioriteras högst rörande enighet eller nationsvarumärkesbyggande, eftersom kreativ nation branding tycks möjliggöra både och i viss mån.

7.2 Kumulativitet och vidare forskning

Forskningsöversikten som föregick uppsatsen identifierade en avsaknad av forskning både om hur nation branding påverkar EU:s enighet och om i vilken utsträckning EU:s medlemsstater tillämpar EU:s överenskomna inramning gällande Kina och forskningsfältet kunde därför inte erbjuda ett tillfredsställande svar på frågan "Hur enade står EU:s medlemsstater gentemot Kina?". Denna studie bidrar till forskningsfältet genom att visa hur några av EU:s medlemsstater, med starka nationsvarumärken, tillämpar EU:s inramning av Kina. Studien bidrar därmed även, i viss mån, till förståelsen om hur väl EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) fungerar i stort, eftersom den redovisar hur några av EU:s

medlemsstater förhåller sig till den gemensamma politik de kommit överens om i ett så kritiskt fall som Kina.

Studien är även kumulativ då den bidrar till förståelsen för hur länder med starka nationsvarumärken agerar när de påverkas av två motstridiga krafter när de utformar sin utrikespolitik: dels vikten av enighet inom en allians de är del av såsom EU, dels strävan att profilera sig och sticka ut med nation branding. Denna spänning infinner sig för alla länder som är med i internationella organisationer, och hur utfallet blir i en sådan politiskt viktig fråga som Kina - som beskrivits som en av vår tids största utmaningar - är därför ett intressant bidrag. Framtida forskning kan med fördel inkludera även länder med svaga nationsvarumärken för att se hur de förhåller sig till balansgången, eftersom denna studie funnit viss variation mellan länder med starka nationsvarumärken. Det hade även varit av relevans att undersöka andra faktorerers effekt på enigheten inom EU, exempelvis medlemsstaternas handel med Kina eller hur positivt inställda medlemsstaterna är till EU generellt.

En beskrivande studie är ett värdefullt bidrag i sig, men en beskrivande studie kan även med fördel ligga till grund för förklarande och normativa studier. Kartläggningen i denna studie bör kunna utgöra ett värdefullt bidrag till framtida forskning. Det vore exempelvis intressant att vända på frågan och med ett öppet förhållningssätt undersöka *varför* inramningen av Kina skiljer sig åt. I sammanhanget vore det även intressant för framtida forskning att undersöka Kinas roll i hur EU:s medlemsstaters utformar sin Kinapolitik.

Som nästa steg vore det intressant att undersöka vilka implikationer oenigheten får i praktiken, eftersom det tidigare forskning visar att enighet är avgörande för EU:s effektivitet, legitimitet och trovärdighet.

7.3 Extern validitet och generaliserbarhet

Den externa validiteten är på ett sätt begränsad till följd av urvalet. Eftersom länder med starka nationsvarumärken valts ut, säger teorin om nation branding oss att dessa länder är särskilt bra på att särskilja sig. Därför kan studiens resultat inte per automatik generaliseras till hela populationen, alltså hela EU inklusive länder med svagare nationsvarumärken. Troligtvis är länder med svagare nationsvarumärken mindre fokuserade på att profilera sig och sticka ut ur mängden, bland de andra EU-länderna, vilket sannolikt borde betyda att de är mer villiga att bidra till EU:s enighet i form av den harmoniserade Kinapolitiken. Att studien undersökt länder med starka nationsvarumärken grundades i logiken om kritiska fall med ogynnsamma

omständigheter, vilket innebär att undersökningen utsatt EU:s enighet för hård prövning. Om studien hade funnit enighet mellan de undersökta medlemsstaternas förhållningssätt till Kina hade det betytt att enighet sannolikt även finns under mindre ogynnsamma omständigheter - alltså bland medlemsstater med svagare nationsvarumärken. Vid ett sådant resultat hade den externa validiteten, det vill säga graden av generaliserbarhet, varit högre.

7.4 Avslutande reflektioner

Studiens resultat visar en variation i hur stora och små medlemsstater med starka nationsvarumärken förhåller sig till balansgången mellan EU-enighet och nationsvarumärkesbyggande är intressant. Variation i inramning och retorik både bekräftar och nyanserar det tidigare forskning många gånger konstaterat: att många aspekter spelar in när ett land utformar sin utrikespolitik (bl.a. Herrmann, Tetlock, & Diascro, 2001).

Gällande Kina, så är fallet, som tidigare beskrivet både kritiskt och högaktuellt, inte minst sedan EU efter sju års förhandlingar slutit ett omfattande investeringsavtal med Kina (Küchler, 2020, 30 december). Avtalet beräknas innebära stora ekonomiska vinster för europeiska företag, inte minst för tysk och fransk industri. Avtalet ifråga skulle minska de problem som beskrivs när Kina ramas in som en ekonomisk konkurrent, vilket samtliga av studiens medlemsländer är överens om. Kanske medför avtalet och timingen att medlemsstaterna, och framför allt de medlemsstater som har mest att vinna på ett sådant avtal, blir mindre villiga att anpassa sin Kinapolitik helt till EU:s inramning. Att kalla Kina för en rival kanske anses minska chanserna för ett framgångsrikt ratificerande av det omfattande investeringsavtalet exempelvis. Mot denna bakgrund efterfrågas och välkomnas framtida studier om *varför* EU:s medlemsstater väljer att helt eller delvis väljer att tillämpa eller inte tillämpa EU:s Kinapolitik.

Referenser

Blanton, S. L., & Blanton, R. G. (2007). What attracts foreign investors? An examination of human rights and foreign direct investment. *The Journal of Politics*, 69(1), 143-155.

Brattberg, E., & Le Corre, P. (2020). The EU and China in 2020: more competition ahead.

Brewer, P. R. (2006). National interest frames and public opinion about world affairs. *Harvard International Journal of Press/Politics*, 11(4), 89-102.

Chaffin, J., & Gerrit W. (2012) 'Merkel move highlights EU dilemma over China'. *Financial Times*

DiGiuseppe, M., & Kleinberg, K. B. (2019). Economics, security, and individual-level preferences for trade agreements. *International Interactions*, 45(2), 289-315.

Dinnie, K. (2008). *Nation Branding: Concepts, Issues, Practice*. Oxford: Elsevier.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan*, 5:e uppl. Stockholm: Woulters Kluwer.

Europaparlamentet. (2021). En ny EU–Kina-strategi. Hämtad 2021-10-20 från https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0382_SV.pdf

Europaparlamentet. (2021a). Kinesiska motsanktioner mot EU-enheter, ledamöter av Europaparlamentet och nationella parlamentsledamöter. Hämtad 2021-10-22 från https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0255_SV.html

Europeiska kommissionen. (2019). GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA RÅDET OCH RÅDET EU och Kina – En strategisk hållning Hämtad 2021-12-04 från https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook_sv.pdf

Europeiska kommissionen. (2019a). Kommissionen ser över förbindelserna med Kina och föreslår 10 åtgärder. Hämtad 2021-10-22 från https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/IP_19_1605

Europeiska unionens råd och Europeiska rådet. (2019). Report by President Donald Tusk to the European Parliament on March European Council meetings. Hämtad 2021-10-22 från <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2019/03/27/report-by-president-donald-tusk-to-the-european-parliament-on-march-european-council-meetings/>

Europeiska unionens råd och Europeiska rådet. (2021). EU inför ytterligare sanktioner mot allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna runt om i världen. Hämtad 2021-10-22 från <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2021/03/22/eu-imposes-further-sanctions-over-serious-violations-of-human-rights-around-the-world/>

Europeiska utrikestjänsten. (2020). EU-China Relations factsheet. Hämtad 2021-10-22 från <https://eeas.europa.eu/topics/external-investment-plan/34728/eu-china-relations->

factsheet_en#: %7E:text=For%20the%20EU%2C%20China%20is,on%20our%20values%20and%20interests.

Eurostat. (2021). Euro area international trade in goods surplus €29.2 bn. Hämtad 2021-12-13 från https://ec.europa.eu/eurostat/documents/portlet_file_entry/2995521/6-15022021-BP-EN.pdf/e8b971dd-7b51-752b-2253-7fdb1786f4d9

Finlands utrikesministerium. (2021). Governmental Action Plan on China. Hämtad 2021-11-30 från <https://um.fi/documents/35732/0/Finland%27s+Governmental+Action+Plan+on+China+2021.pdf/36948194-7f39-fbf1-328e-666f8fc0f192?t=1623934391697>

Frankrikes Europa- och utrikesministerium. (2019). France and China. Hämtad 2021-10-23 från <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/china/france-and-china/>

Gravelle, T. B. (2020). Framing middle power foreign policy: trade, security, and human rights frames in Canadian and Australian foreign policy attitudes. *International Relations of the Asia-Pacific*.

Herrmann, R. K., Tetlock, P. E., & Diascro, M. N. (2001). How Americans think about trade: Reconciling conflicts among money, power, and principles. *International Studies Quarterly*, 45(2), 191-218.

Hiscox, M. J. (2006). Through a glass and darkly: Attitudes toward international trade and the curious effects of issue framing. *International Organization*, 60(3), 755-780.

Ipsos. (2021). Germany maintains top “nation brand” ranking, Canada and Japan overtake the UK to round out the top three. Hämtad 21-10-24 från <https://www.ipsos.com/en/nation-brands-index-2021>

Jensen, N. M., & Shin, M. J. (2014). Globalization and domestic trade policy preferences: foreign frames and mass support for agriculture subsidies. *International Interactions*, 40(3), 305–324.

Kinas utrikesministerium. (2021). Foreign Ministry Spokesperson Announces Sanctions on Relevant EU Entities and Personnel. Hämtad 2021-10-22 från https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1863106.shtml

Küchler, T. (2020, 30 december). Efter sju år – Kina skakar hand med EU. *Svenska Dagbladet*. Hämtad från <https://www.svd.se/efter-sju-ar--kina-skakar-hand-med-eu>

Malmström, C. (2016, 28 januari). China EU- A Partnership for Reform [Tal]. Hämtad 2021-10-22 från https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154182.pdf

Nederländska utrikesministeriet. (2019). Speech on presentation of Dutch government's China strategy. Hämtad 2021-12-20 från <https://www.government.nl/documents/speeches/2019/05/15/speech-dutch-governments-china-strategy-blok>

Novotná, T. (2017). The EU as a global actor: United we stand, divided we fall. *J. Common Mkt. Stud.*, 55, 177.

Ospina Estupinan, J. D. (2017). The coverage of China in the Latin American Press: Media framing study. *Cogent Arts & Humanities*, 4(1), 1287319.

Putnam, T. L., & Shapiro, J. N. (2017). International law and voter preferences: The case of foreign human rights violations. *Human Rights Review*, 18(3), 243-262.

Scotto, T. J., Reifler, J., & Hudson, D. (2017). We spend how much? Misperceptions, innumeracy, and support for the foreign aid in the United States and Great Britain. *Journal of Experimental Political Science*, 4(2), 119-128.

Smith, M. (2016). EU Diplomacy and the EU–China strategic relationship: framing, negotiation and management. *Cambridge Review of International Affairs*, 29(1), 78-98.

Smith, M. E. (2016a). Implementing the Global Strategy where it matters most: the EU's credibility deficit and the European neighbourhood. *Contemporary Security Policy*, 37(3), 446-460.

Svenska Institutet. (2021) Omvärldens bild av Sverige – Sveriges position i Nation Brands Index 2021. Hämtad 2021-12-30 från <https://si.se/omvarldens-bild-av-sverige-sveriges-position-i-nation-brands-index-2021/>

Svenska Regeringskansliet. (2019). Arbetet i frågor som rör Kina. Hämtad 21-12-20 från <https://www.regeringen.se/4a72e0/contentassets/8a6d4e54b01d48ed9c196a252d09aff4/arbete-t-i-fragor-som-ror-kina-skr-2019-20-18.pdf>

The Inter-Parliamentary Alliance on China. (2021). Czech Senate declares China perpetrating Genocide on Uyghurs ahead of key vote in Belgian Parliament. Hämtad 2021-10-22 från <https://ipac.global/czech-senate-declares-china-perpetrating-genocide-on-uyghurs-ahead-of-key-vote-in-belgian-parliament/>

Tyska utrikesdepartement. (2021). China – a land with many faces. Hämtad 2021-10-24 från <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/regionaleschwerpunkte/asien/-/231348>

Tyska regeringen. (2020). Deutschland mit hohem Ansehen. Hämtad 2021-12-30 från <https://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/deutschland-spitze-nbi-ranking-1805014>

Van Ham, P. (2001). The rise of the brand state: The postmodern politics of image and reputation. *Foreign affairs*, 2-6.

Walesiska regeringen. (2021). The Anholt Ipsos Nation Brands Index: 2020 report for Wales (summary). Hämtad 2021-12-30 från <https://gov.wales/anholt-ipsos-nation-brands-index-2020-report-wales-summary-html>

Wanta, W., Golan, G., & Lee, C. (2004). Agenda setting and international news: Media influence on public perceptions of foreign nations. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 81(2), 364-377.

Wiesmann, G., & Hille, K. (2012) 'Beijing to welcome Merkel as Europe's head', Financial Times

Wright, T. (2020). Europe changes its mind on China. Pobrane z: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2020/07/FP_20200708_china_europe_wright_v2.pdf